

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.





VY FRÅN KRYLBO. — FOTOGRAF AXEL NILSSON, KRYLBO.

16:DE ÅRG.

DEN 24 JANUARI 1915.

N^o 17.

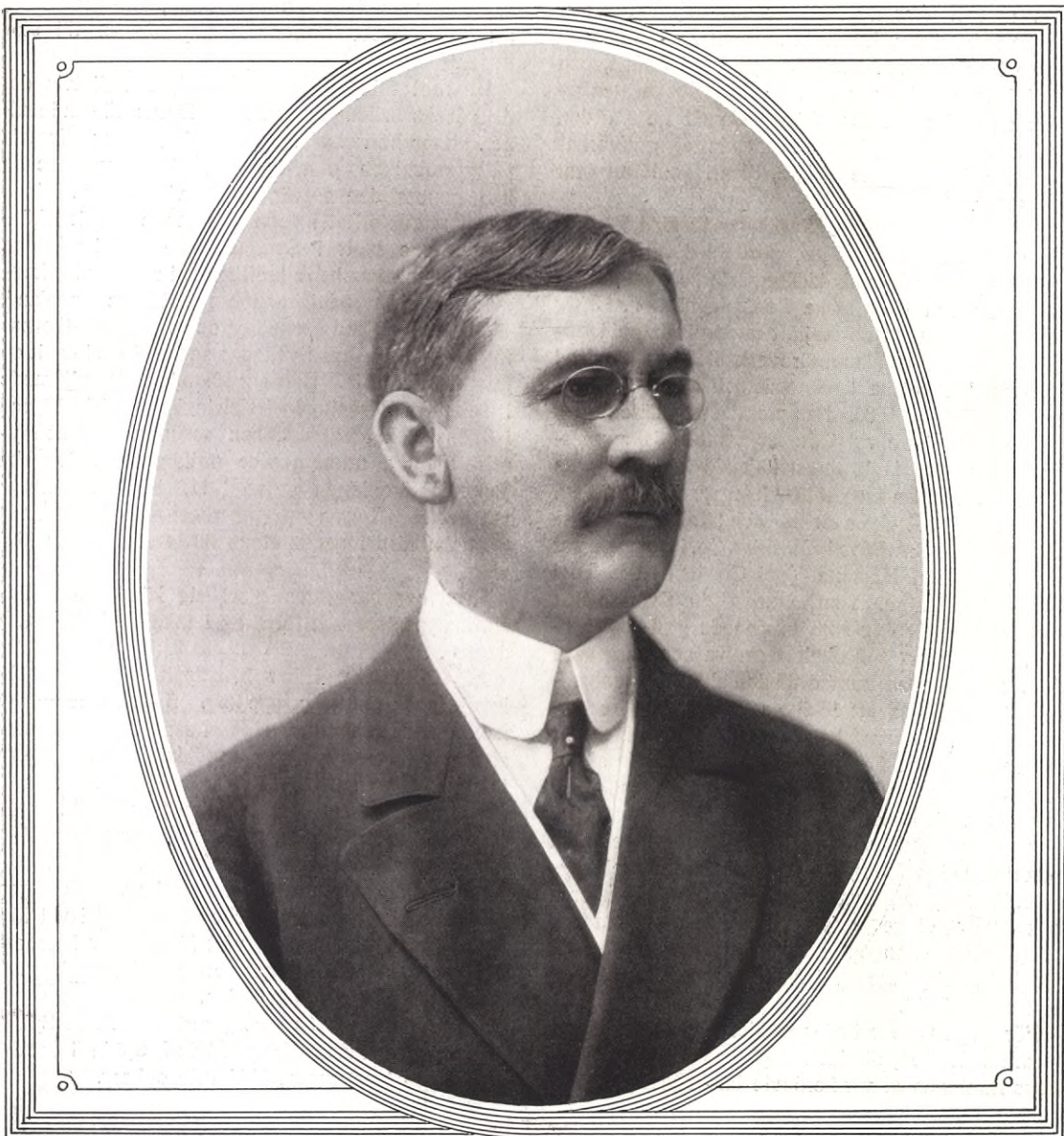


Foto. Rahms. Malmå.

Klische: Bengt Nilförsparre

Jonas Nilsson

IVAR SVEDBERG.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Den svenska kolbrytningsindustrien intager en relativt undanskymd plats i den svenska nationalhushållningen. Under vanliga förhållanden tillerkännes den mindre betydelse i och för sig själf än för den roll den spelar för tillgodogörandet af de skånska lerorna. På senare år ha de simplare stenkolsorterna också fått en uppgift att fylla för åstadkommande af elektrisk kraft och de ha äfven visat sig användbara för framställning af s. k. järnvamp. Under de utomordentliga förhållanden, som inträdt på grund af världskriget, har emellertid tillgången på inhemska stenkol visat sig vara en god hjälp vid tillgodoseendet äfven af de mest växlande andra bränslebehof. Med de abnormt uppdrifna frakter, som för närvarande äro rådande och som föranledt ett stegrande af priserna å engelska stenkol ända upp mot hungergränsen, har det också på allvar börjat ifrågasättas, huruvida icke en hjälp stode att vinna i en forcerad stenkolsbrytning i Skåne, och värdefulla utredningar rörande de skånska stenkolens användbarhet för olika ändamål ha på den grund verkställts på föranstaltande af grufvornas framstående tekniske ledare, öfveringeniören Ivar Svedberg.

Johan Frithiof Ivar Svedberg är född i Göteborg den 31 oktober 1866, son till dåvarande tillskäraren, sedermera skräddaremästaren Johan Peter Svedberg och hans maka Berta Jakobsson. Efter att först någon tid ha åtnjutit undervisning vid Göteborgs högre allmänna läroverk blef han elev vid Chalmers' tekniska läroanstalt och aflade afgångsexamen däriifrån 1886. Han praktiserade därefter ett års tid som ritare vid Göteborgs mekaniska verkstad, men begaf sig redan följande år till Förenta Staterna, där han åren 1887—1890 var verksam som ritare och konstruktör för trä- och järnbearbetningsmaskiner hos S. A. Woods Machine Co. i Boston samt vid The Pond Machine Tool Co. och Niles Tool Works i Hamilton. Återkommen till Sverige fick han 1890 anställning som biträdande gruf- och maskiningeniör vid Billesholms grufva och har sedan dess alltjämt varit knuten till den skånska stenkolsindustrien. Efter att 1893 ha blifvit grufföreståndare i Billesholm blef han sålunda 1895 cheffingeniör vid samtliga det dåvarande Billesholm-Bjufs aktiebolags verk vid Billesholm och Bjuf. Sedan 1899 har han varit ledare af Skånska kolbrytningsaktiebolagets arbeten och öfvertog 1903 ställningen som öfveringeniör vid Höganäs—Billesholms Aktiebolags samtliga grufvor, hvartill 1905 lades Skromberga och 1912 Hyllinge grufvor, så att han numera fungerar som öfveringeniör för gruvsdriften och chef för stenkolsförsäljningen vid samtliga bearbetade skånska stenkolsfält.

För en större allmänhet blef Svedbergs namn först känt 1895, då det föll på hans lott att utföra konstruktionen af vår berömda ballongfäres S. A.

Andrée ballonghus å Spetsbergen. Denna konstruktion antogs efter offentlig täfling, sedan de inkomna förslagen underkastats pröfning af en sakkunnig nämnd. "Det är ett snillrikt verk, som Svedberg åstadkommit", skref Andrée själf därom i sin dagbok under den olyckliga andra resa, som skulle sluta med hans och hans ballongs undergång, "och det torde ej vara lätt att öfverträffa." Husets motståndskraft tydliggjordes däraf, att detsamma kunde i det närmaste oskadt uthärda polarstormarne under vintern 1896—97, ehuru en sådan eventualitet ej tagits i betraktande af konstruktören. Såväl uppförandet som den partiella rifningen vid affärden aflöpte fullständigt efter beräkning och utan någon som helst svårighet. Från alla synpunkter, yttrar G. V. E. Svedenborg i sin beskrifning af ballongexpeditionens tekniska utrustning, kan man säga, att ballonghuset länder sin upphofsman till stor heder.

Ur rent teknisk synpunkt hör naturligtvis det Andréeska ballonghuset till Svedbergs minsta insatser. Hans hufvudsakliga lifsgärning ligger gifvetvis på grufteknikens område och om det höga anseende han genom den förvärfvat sig vittnar icke minst, att hans auktoritet i detta hänseende vunnit erkännande icke blott i Sverige, utan ock i utlandet. Bland annat har hans kraft tagits i anspråk för konsultation vid utredningar inom vårt östra grannland.

Bland vårt lands tekniker och inom teknikernas föreningsväsen har Svedberg sedan länge intagit en framskjuten plats. Han har sålunda varit ordförande i Tekniska Föreningen i Helsingborg 1906—10 och i Skånska Ingeniörsklubben sedan 1912 samt styrelseledamot, numera vice ordförande, i Svenska Teknologföreningen sedan 1911. På hans initiativ var det som frågan om samarbete mellan vårt lands tekniska föreningar upptogs till utredning och lösning.

Svedberg har äfven gjort sig känd genom tidsskriftsuppsatser och föredrag i tekniska och sociala ämnen.

Af sin hembygd har han tagits i anspråk för hvarjehanda offentliga uppdrag. Sedan 1910 tillhör han sålunda Malmöhus läns landsting och uppsattes af dettas högergrupp som kandidat till ledamotskap i Första kammaren. Efter en ordinarie ledamots afgång utsågs han ock i början på sistlidet år till medlem af kammaren, men fann sig på grund af den mångfald enskilda göromål, som ålago honom, nödsakad att afsäga sig detta uppdrag. Säkerligen smärtade det honom att icke få vara med vid försvarsfrågans lösning, ty vårt försvar har i honom en varm vän och han har varit en af Svenska pansarbåtsföreningens fullmäktige.

Sedan 1892 är Svedberg gift med Alma Sjölin, dotter till häradsskrifvare Rudolf Sjölin i Landskrona och hans maka, född Friesenberg.

MÄRKLIG SKULPTURUTSTÄLLNING.

Skulptören Sidney Gibson, tidigare känd dels från sin exposition förra året i Stockholm, dels från sommarens Baltiska utställning, där han företrädde af en del arbeten, har i dagarna öppnat en utställning i födelsestaden Göteborg med konstföreningens öfverljussal å Valand som expos-



SIDNEY GIBSON.



PORTRÄBTYST.



Foto, Karnell, Gbg.

Kliché: Bengt Silfverparre



HÄNDER.

*Vidst bild.
BASRELIEF till dörröf-
verstycke. Dionysos och
Pan lekande med ett lo-
djur.*

Den frivilliga automobilkåren, som på initiativ från K. Automobilklubben och efter mönster af den kår af samma slag som för närvarande gör den tyska krigsledningen en så utomordentlig nytta, nyligen bildats i Stockholm, har redan träd i verksamhet. Bilden härnedan är tagen från det sammanträde, då styrelsen konstituerade sig. Från

vänster sitta kring bordet direktör Axel Åkermar, skattmästare, direktör Emil Salmson, souschef, kapten Anders Sjöstedt, kärkef, de båda senare tillsatta af k. m:t, ingenjör Erland Bratt, sekreterare och jämte dir. Åkerman tillsatt af Automobilklubben, samt major Georg Sylwan, förordnad militär ledamot af chefen för generalstabten.



H. 8 Da STOCKHOLMSFOTOGRAF.

DEN NYBILDADE FRIVILLIGA AUTOMOBILKÅRENS STYRELSE. F. v. Direktör A. Åkerman dir. E. Salmson, kapten A. Sjöstedt, ingenjör E. Bratt och major G. Sylwan.

Kliché: Kem. A.-J., Bengt Silfverparre, Sklm-Gbg.

Enligt meddelande från Wien har ministern för Käiserliga och Kungliga huset utrikesministern greve *Leopold von Berchtold* på grund af hälsoskäl och på därom gjord ansökan af kejsar Franz Josef beviljats sitt afsked. Till greve Berchtolds efterträdare har utnämnts ungerske ministern a latere, friherre *Stephan von Burian-Rajecz*.

Rörande de verkliga motiven till greve Berchtolds tillbakaträdande hvilket betraktas som den obetingadt märkligaste diplomatiska händelsen sedan världskrigets utbrott, versera en mängd olika, delvis motstridiga rykten. Den österrikisk ungerska och tyska prässen gör i allmänhet gällande, att den föreburna ämbetströttheten otvivelaktigt sedan länge förefunnits, men att demissionen dock närmast föranledts af nödvändigheten att lägga lösningen af de nya stora uppgifter, utrikespolitiken ställer, i en starkare hand än Berchtolds. De italienska tidningarne uttala som sin åsikt att utrikesministerskiiftet ger Österrike-Ungern ett det yppersta tillfälle att inleda en vänskapligare politik gentemot Italien och att därmed, till fördel för sig och sina förbundna, framkallar ett omslag i den italienska folkmeningen. Den engelska prässen återigen ser med tillfredsställelse i ministerskiiftet ett utslag af det växande missnöjet i Ungern med den österrikiska, från Berlin ledda utrikespolitiken och däraf föranledda separatistiska sträfvanen i riktning af separatfred med Ryssland och Ungerns själfständighetsförklaring.

Greve Leopold v. Berchtold, som är född 1863, inträdde efter avslutade juridiska studier på den diplomatiska banan, tjänstgjorde



Efter porträtt. *Klisché: Bengt Sjöfversparre.*
GREVE LEOPOLD VON BERCHTOLD, som i dagarne afgått som minister för det K. K. huset och såsom österrikisk-ungersk utrikesminister. Det i och för sig märkliga afskedstagandet är af i högsta grad uppsseendeväckande art då det äger rum just nu under brinnande krigstid.

vid legationen i Paris och London samt efterträdde år 1906 greve v. Aerenthal som Österrike-Ungerns sändebud i Petersburg. När greve Aerenthal, som vid denna tid beklädde posten som österrikisk-ungersk utrikesminister, år 1912 afled utsågs Berchtold till hans efterträdare. I sin egenskap af utrikesminister har greve Berchtold fört en måttfull och förtroendeingivande politik präglad af en stark och orubblig förbundstrohet gentemot öfriga till trippellalliansen anslutna makter.

Den nye utrikesministern, friherre *Stephan von Burian-Rajecz* har under sin tidigare verksamhet som diplomat, finansminister och nu senast som ungersk minister a latere i ministären Tisza spelat en framträdande politisk roll. Infim vän till ministerpresidenten Tisza anses *Burian* komma att följa dennes kraftiga politik.

Den tidningsläsande allmänheten har alltsedan krigets utbrott i alla vårt lands tidningar ofta funnit namnet "*Major Morath*" citeradt vid uttalanden om krigets framskridande och läget för dagen m. m. Liksom först generalquarttermästaren v. Stein med sina korta telegram i krigets början har sedermera major *Morath* blifvit till en auktoritet även inför svensk publik. Det har därför tyckts oss kunna vara af intresse att visa ett porträtt, som med ålskvardhet lämnats oss på begäran.

Major *Morath* är preussisk major samt militär medarbetare i den stora tidningen Berliner Tageblatt. Den sakkunskap och vederhäftighet han förlänar sina uttalanden ha tillvunnit sig lika mycket förtröende som frånvaron af öfverord eller hätska uttall mot motståndare förvärfvat sig sympati bland den svenska läsekretsen.



Ernst Morath.
 Öfver. Major a. v. d.

Efter porträtt.

Klisché: Bengt Sjöfversparre.



Efter fotografi. *Klisché: Bengt Sjöfversparre.*
FRU ELISABETH LORENZ, maka till reservlöjtnanten d. r. L. har af Kejsar Franz Josef erhållit det gyllene förtjenstkorsdet att bäras i tapperhetsmedaljens band. Hon följde i automobil sin man under hans tjänstgöring som läkare och biträde vid flera operationer. Då han själf insjuknade, förde hon honom genom Ungern öfver Karpaterna i en 19 timmars färd till Wien.



Efter fotografi. *Klisché: Bengt Sjöfversparre.*
GENERALLÖJTN. KOLEWO, BRYSSELS NYE GUVERNÖR.

SENASTE BILDER FRÅN STRIDERNA VID AISNE.



Öfverst: DE LÄNGST
FRÅMSKJUTNA TYSKA
SKYTTEGRAFVARNE
VID FLODEN AISNE.

Därunder: DEN AF
FRANSMÄNNEN

SPRÄNGDA BRON ÖF-
VER AISNE. BAKOM,
VID CHAUSSEN,
SKYMTA DE FRANSKA
SKYTTEGRAFVARNE.

Dessa två bilder togos
med verklig lifsfara och
omedelbart innan fran-
ska kulor började hvina
öfver tyskarne.

Nederst: FRANSMÄN-
NEN, hvilka visste att tys-
karne lade nya spår
vid en viktig knutpunkt,
SLÄPPE LÖS SEX
LOK. med sandlastade
godsvagnar sommed full
tågen urspråde utan att

fart rusade fram utefter banan. Tyskarne hade företullt saken — ett upprepande från Belgien — och någon skadades. Grupptransporterna fortsattes obehindradt.

SVENSKOR I SJUKVÅRD AF SÅRADE.



Till bild å sid. 263.

Den friska vinter med snö och en köld på tio grader, som Stockholm fick njuta af under större delen af förliden vecka, väckte vintersporten till ett blomstrande lif. Alla skridskobanor öppnades och stadens omgifningar skuros härs och tvärs af skidåkare. De kungliga och i synnerhet kronprinsens familj idka vintersport med förkärlek och Stadions skridskobana hade redan första dagen den var öppen kunglig visit. Banan öppnades



FRÖKEN LIZZIE LIND AF HAGEBY, den bekanta svenska djurskyddsförinnan i London, nu verksam för vård af i fält skadade hästar.

Efter fotografier. *Klode: Bengt Sjöversparre.*
GYMNASTIKDIREKTÖRERNA fröknarna Valborg Arvedson (1) från Stockholm, och Siri Falk (2), som frivilliga sjuksköterskor å ett provisoriskt sjukhus i Aix les Bains.

tidigt på morgonen af kronprinsessan och hennes hockeyklubb.

Till bild å sid. 272.

Staden *Dar-es-Salaam* i tyska Ostafrika har bombarderats af de engelska krigsfartygen "Fox" och "Goliath" och därunder blifvit till stor del förstörd. I hamnen liggande tyska fartyg gjordes fullständigt sjöodugliga.

Som ett apropos till vidstående bilder vill Redaktionen omnämna följande: Våra läsare erinra sig från närmast föregående nr af H. 8. D. en bild visande en ung svenska, fröken Sigrid Möller, som frivillig sjuksköterska å ett tyskt militärsjukhus.

Nu skrifver en i Sverige vistande tysk — hr O. B. i Kristianstad — att han å bilden i fråga "med all säkerhet i en af de så-



Efter fotografier. *Klode: Bengt Sjöversparre.*
FRÖKEN DAGMAR LAGERGREN från Stockholm, som efter avslutade sjukvårdsstudier vid R. K. i London, nu praktiserar vid Guy's Hospital där för att sedan gå till fronten.



Efter fotografier.

Klode: Bengt Sjöversparre.

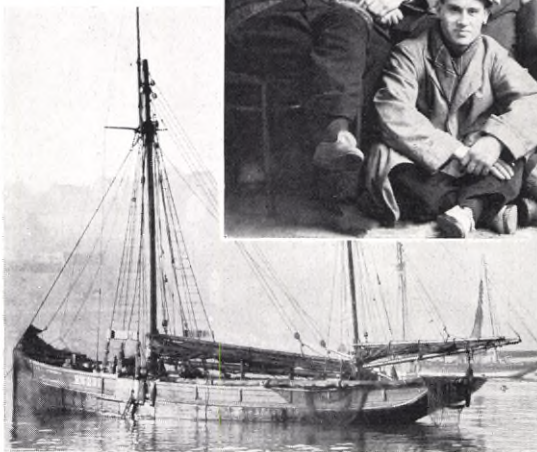
radeigenkännersin svåger" som sårades den 24 oktober på återtaget från Warschau och från hvilken sedan dess ingenting mer afhörs. Herr B. ber nu Red. förmedla underrättelser i saken, en begäran som vi med glädje tillmötesgå i hopp om att lyckas återknytta förbindelsen inom familjen.

VÅRD OM I FÄLT SÅRADE HÄSTAR GENOM ENGELSKA REGEMENTS VETERINÄRER.



HERTIGEN AF CONNAUGHT (X), INSPEKTERAR DEN ANDRA TRUPPSÄNDNINGEN FRÅN CANADA. H. K. H., fader till Sveriges kronprinsessa och farbroder till konung Georg, är generalguvernör öfver Canada; vår bild togs nyligen i Montreal i det ögonblick ett hurra utbringas för konungen efter avslutad truppinspektionen.

Engelska marinens förlustlista upptar 500 döda från slagskeppet "Formidable", hvilket den 1 jan. borrades i sank i Kanalen af en tysk undervattensbåt. Den öfriga delen af besättningen, hvilken i sin helhet uppgick till 750 man räddade sig i slagskeppets lifbåtar. En af dessa, en öppen kutter med 70 man ombord, som dref omkring på de skyhöga vågorna, observerades från engel-



ske trälaren "Provident", hvars folk efter öfvermänniska ansträngingar lyckades kasta öfver ett tåg till kuttern, hvar efter de ombordvarande fördes öfver till trälaren. De räddade som tillbrakt 12 timmar ombord på kuttern hade lidit svårt af den starka kölden.

Öfverst: DE RÄDDADE FRÅN "FORMIDABLE" JÄMTE SKEPPAREN OCH BESÄTTNINGEN Å "PROVIDENT".

Nederst: TRÄLAREN "PROVIDENT" SOM RÄDDADE EN DEL AF MANSKAPET PÅ DET FÖROLYCKADE ENGELSKA SLAGSKEPPET "FORMIDABLE".

RIKSDAGENS ÖPPNANDE.



Den sextonde januari öppnades under sedvanliga ärevördiga ceremonier Sveriges riksdag. Efter att klockan half elva ha samlats i sina respektive plenissalar tågade kamrarna i procession, företrädda af sina talmän till slottskapellet, där sedan konungen och de kungliga prinsarne samt statsrådet äfven samlat sig, gudstjänst hölls. Efter gudstjänsten begaf sig kamrarnes ledamöter till rikssalen, där äfven infunno sig diplomatiska kåren, serafimerriddare, högre ämbetsmän o. s. v. På kungliga läktaren syntes drottningen, kronprinsessan, prinsessan Ingeborg samt småprinsarne och småprinsessorna. Sedan alla dessa samlats, inträdde konungen och de kungliga prinsarne, åtföljda af sina staber samt statsråden, medan kungssången sjöngs unisont. Konungen intog sin plats på tronen samt uppläste därifrån med hög och klar stämma trontalet, hvars affattning var präglad af det allvarsläge hvari vi för närvarande befinna oss. Så uppläste civilministern berättelsen om hvad sig i riket tilldragit sedan senaste riksdag. De båda talmännen framförde slutligen kamrarnes undersättliga vördnad och sedan finansministern till dem öfver-



H. 8 Da STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Illustr. A. H. Bengt Sjöberg, Nilsen-Öb.

DET HÖGTIDLIGA ÖPPNANDET Å RIKSSALEN AF 1915 ÅRS RIKSDAG. Vid konungens högra sida sitta kronprinsen och prins Carl, vid den venstra prinsarne Vilhelm och Eugen. På läktaren till höger å bilden synes drottningen, kronprinsessan och prinsessan Ingeborg jämte de yngre furstliga personerna. Under läktaren synes främst prins Bernadotte, och framför tronen, från venster å bilden, excellenserna Douglas, Hammar skjöld och Wallenberg. Öfverst t. v. en förstoring ur bilden af konungen.

lämnat hvar sitt exemplar af statsverkspropositionen, var den högtidliga akten till ända.

KRONPRINCESSANS
HOCKEYKLUBB ÖPP-
NAR VINTERSPORT-
SÄSONGEN I STADION.

Kronprinsessan (X) som
deltagande.

Text å sid. 262.



GENERAL HEMMING GADD DÖD.

General Hemming Gadd afled efter några dagars sjukdom den 14 jan. i sitt hem i huvudstaden, 77 år gammal.

Den bortgångne, som var bördig från Skåne, ingick vid 20 års ålder som underofficer vid Norra skånska infanteriregementet, där han 1867 blef löjtnant. Efter att ha genomgått högre artilleriläroverket å Marieberg kom han in vid generalstaben och nådde här 1880 majors grad. Under åren 1880—83 souschef i landförsvarsdepartementets kommandoexpedition, utnämndes han det sistnämnda året till överstelöjtnant och chef för krigsskolan samt blef 1886 chef för ofvannämnda kommandoexpedition. År 1888 utnämndes han till öfverste och chef för andra ligrenadärrementet, öfvergick 1892 som sekundchef till Svea liggarde, befordrades samma år till generalmajor, år 1896 till chef för 4:e arméfördelningen och 1902 till generallöjtnant. Adjutant hos konungen sedan 1881 avan-



HEMMING GADD.
F. 1837. † 14 Januari

cerade han till öfveradjutant och slutligen till chef för konung Oscar II:s stab. Vid sitt afsked år 1905 ur krigstjänsten erhöi han generals grad. Vid sidan af sin militära verksamhet fann general Gadd tid äfven för förtroendeväri; han var salunda bl. a. ordförande i Gymnastiska centralinstitutets direktion och i krigshofrätten samt i direktionerna öfver arméns pensionskassa och konungens hospital.

Under sin långa, i sällspord grad förtjänstfulla militära bana inriktade Gadd sin verksamhet på en omläggning i modärn riktning af den efter föräldrade metoder ledda trupputbildningen och lyckades genom sin sällsynta duglighet, sin energi och sin öfvertygande förmåga äfven vinna beaktande för dessa sina banbrytande åsikter, hvilka allmänt godtagna och omsatta i målmedvetet arbete länt vårt försvar och därmed vårt land till omätligt gagn. — Närmast sörjes den bortgångne af maka, född Benedicks, samt barn.

OFÖRRÄTTER.

FÖR HVAR 8 DAG AF **ANDERS ÖSTERLING.**



GÖRAN, som var son till kamreraren på tredje våningen och som just i denna vackra aprilmanad fyllde sju år, gick eftertänksam och en smula rädd för kattorna ned för de halfmörka trapporna. Han hoppades, att Sara skulle finnas i den lilla trädgården därnere. Sara var en mörkögd flicka med pärlblek hy och svarta naglar, och hennes pappa hade urmakaraffär i huset. Göran längtade att råka Sara just i dag, ty han hade läst en utmärkt historia i Tusen och en natt och ville berätta den, medan han ännu kom ihåg allsammans. Det var om en prins och en prinsessa, naturligtvis, men det dröjde verkligen länge innan de fingo hvarandra, och däri låg det intressanta, som pappa brukade säga.

Men Sara syntes ej till. Den gråa cementgården låg öde och tom, ingen skotsk klädning skymtade bakom staketet till den sotiga trädgårdstappan i hörnet, där tvinsjuka vildvinsrefvor sökte klättra uppåt brandmuren för att komma upp i solen. Ett par hvita krokus lyste i en svart rabatt, onaturligt bleka i källardagern mellan murarna. Göran betraktade dem, tyckte en smula synd om blommorna och om sig själf och ville just gå ut och se om Sara möjligen befann sig på kyrkoplanen, där hon ibland behagade spela med stenkulor på eftermiddagen. Då hörde han en sakta, själfbelåten hvissling från lusthuset, hvars dörr stod halföppen. Han gick närmare, men ryggade strax tillbaka, ty på en vedhög

därinne satt charkuterihandlarens fruktansvärde son, gymnasisten Adolf, täljande på en liten träbur. Göran ville smyga sig från hans hotfulla närhet, men hejda-

- Hvad vill han?
- Ingenting. Trodde att Sara var här.
- Svarta Sara!

Göran teg, ty han visste att charkuterihandlarens son var i stånd till allt och ej fruktade någonting utom möjligen charkuterihandlaren, när denne varit på stadskällaren kvällen förut. För att afleda samtalet, frågade Göran vördnadsfullt:

- Hvad skall det bli, som Adolf täljer på?
- Rättfälla! Ser du inte det din snörnos!
- Jag såg en rätta i söndags.
- Jag ser rättor hvar dag, alldeles tjockt, svårade Adolf nedlåtande. Jag känner dem till utseendet. Där är en stor, fet, och den kallar jag Jönsson, ty han liknar gårdskarlen. Och där är en liten mus, som alldeles liknar dig i ansiktet.

För att förstärka intrycket lät gymnasisten Adolf höra en dof rapning, men då denna kraftyttring ej framkallade något slags verkan hos Göran, hänkastade han:

— I dag rapade vi hela klassen, när Pippi tog af sig galoscherna. Vi rapade så att Pippi blef alldeles blek.

— Jaså, sade Göran.

Adolf täljde vidare, och spånorna flögo omkring. Göran hade satt sig på vedträffen. Egentligen var det

här ett treffligt ställe; björkträet doftade torrt i skumrasket, och emellanåt hördes röster från de öppna köksfönstren. Här var man i fred. Göran började åter drömma öfver sin saga, lät dess syner draga förbi med den trollska lyskraften af de österländska ädelstenar, hvarmed den lekte. Den långsamt fallande aprilskymningen stämde till förtroende, och slutligen kunde Göran ej längre hålla inne med sin hemlighet.

— Jag har läst en saga, sade han, halft för sig själf.

— Hvem har inte det, svarade Adolf. Men numera läser man inte sådant. Man är för gammal! Hvad är det för en saga? Berätta!

Göran vägrade till en början, men Adolf tvang honom med blodiga hotelser.

Med skälfvande stämma begynte han alltså berättta, och kamraten satt märkvärdigt tålig och lyssnade. Snart öfvervann Göran sin osäkerhet, utbroderade på egen hand, fyllde i med egna ingifvelser, när minnet svek, hänfördes och fick glömda kinder. Adolf hade ett ansträngdt och vaktsamt uttryck i sina eljest något dufna ögon. Sagan blef rätt lång. Görans ögon fuktades af dess skönhet, och när han slutade, tyckte han sig ha gjort saken ifrån sig ganska bra.

Adolf hade ställt undan rättfällan och satt nu med ett vedträ i hvar hand. Klockan slog sex i Petri kyrktorn. Gården låg skum.

— Var det slut så? frågade Adolf.

— Ja, stammade Göran. Skulle det vara mer? Hvad tyckte du?

Markerande sina ord genom att sammanslå vedträna, svarade nu Adolf med elak triumf:

— Ett hundra trettiofyra *och!* Du sa ordet *och* ett hundra trettiofyra gånger. Jag räknade dem.

Göran knöt händerna.

— Sa du något?

Men Göran sade ingenting, ej ens adjö, utan gick öfver gården och ut på kyrkoplanen. Där voro redan lyktorna tända mellan de äldriga oxelträden. Sara syntes ej till.

Först nästa dag mötte han Sara. Hon satt på bänken utanför sin fars bod, och i handen skramlade hennes påse med stenkulor. Göran satte sig bredvid henne. Egentligen hade han tänkt berättta sin saga för henne, men med gårdagens bittra minne var hans lust borta.

— Hvad ska vi leka? frågade Sara.

— Ska vi se i *Skogen brinner?*

Skogen brinner var en inbunden årgång af familjeturnalen, innehållande en tafla, föreställande skogsbrand, efter hvilken barnen döpt hela boken.

— Tråkigt, sade Sara.

Hennes ögon som liknade de svarta glaskulorna i hennes påse, blickade med stilla svärmeri öfver gatan. Där låg ett lågt chokoladfärgadt hus, ägdt af en äldre fru som kokte och sålde karameller. Den lilla butiken besöktes gärna af barnens fantasi. Man har tio öre i handen, man går rakt öfver gatan, blundar och säger till sig själf: du har ingen tio öring, du har tappat den. — Man slår upp sina ögon igen — och se! tioöringen finns. Dörrklockan pinglar. Butiken doftar af karameller, den är väl ombonad, mellan fönstren ligger röd bomull med hela mineralogiska trädgårdar och mossfigurer. För tio öre karameller! säger man, så lugnt man förmår, och frun tager upp dem som ingenting, väger dem på en liten väg och lämnar dem från sig utan något tecken till själföfvervinnelse.

Allt detta satt Sara och tänkte på. Göran hade ingen tioöring. Han ägde blott österlandets drömda ädelstenar i sin själf.

— Ingen begraining i dag heller, sade Sara efter en stund med ett uttryck af missnöje på sin röda mun.

— Begrainingar är väl ingenting roligt.

— Du är dum.

Ty Sara visste, att de fina begrainingstågen som alltid passerade denna gata på väg från kyrkan till kyrkogården, verkligen voro sevärda. Var det ej för deras skull som de gamla i gatan hade satt upp speglar i fönstren, så att de blott behöfde lyfta sina ögon från tidningen eller stickstrumpan för att räkna blomsterkransarne och droskorna?

Duivorna flaxade i värkluset öfver husgaflarna. Ingenting hände. Göran fann det behagligt att sitta här med Sara, som han tyckte om. Man fick vara nöjd.

Då uppenbarade sig plötsligt gymnasisten Adolf. Han bar skolböcker under armen och hade tre kamrater med sig. Göran tänkte med harm på gårdagen och beslöt att ej hälsa. Men Adolf stannade.

— Fästeman och fästemo, sade han.

Göran blef ond på sig själf för att han rodnade. Men Sara blott fnissade och sprattlade med sina smala ben under bänken.

— Kan du säga *och* frågade en af gymnasisterna.

Göran vände sig till Sara och yttrade.

— Man får inte vara i fred. Kom så går vi!

— Vänta! skrek Adolf. Hör nu på: vågar du kyssa Sara?

— Det vågar jag visst, sade Göran. Men inte gör jag det.

— Jo! Jo! Kyss hvarandra!

Adolf letade i sin byxficka och fick handen full af piptobak. Men midt i denna låg en blank tioöring.

— Hör nu på, sade han. Ni får tio öre till karameller, om ni kysser hvarandra.

— Bry dig inte om dem, Sara! hviskade Göran. Kom!

Men Saras ögon hvilade törstigt på slanten, hon skrattade till och sa:

— Hvarför skulle vi inte kyssa hvarandra, Göran? Vi få ju tio öre! Och hon räckte honom sin korallröda flickmun.

Men Göran ryggade tillbaka, blek i ansiktet.

— Vill du inte, sade hon saktare. Du har ju ändå kysst mig förr!

Vid dessa ord läto gymnasisterna höra ett skal-lande skratt:

— Hör på tösen! svarade de. Hon är god! Ge henne tioöringen!

De försvunno i porten, sannolikt för att undersöka Adolfs rättfälla. De voro öfverlägsna, situationens herrar, och de skredo stolt från äfventyr till äfventyr.

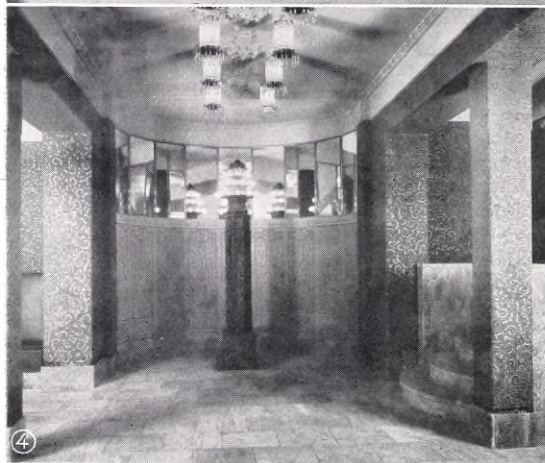
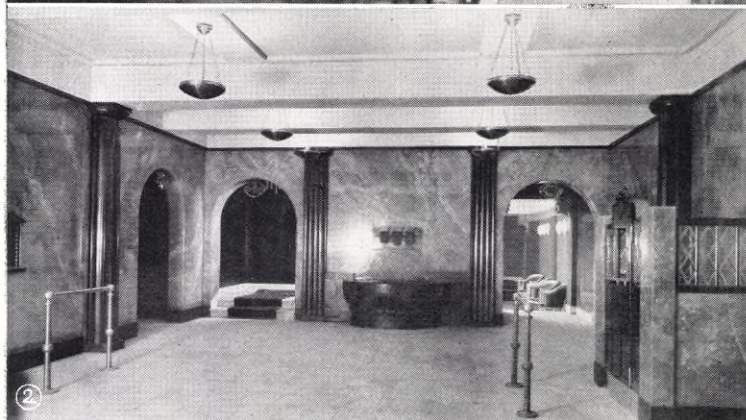
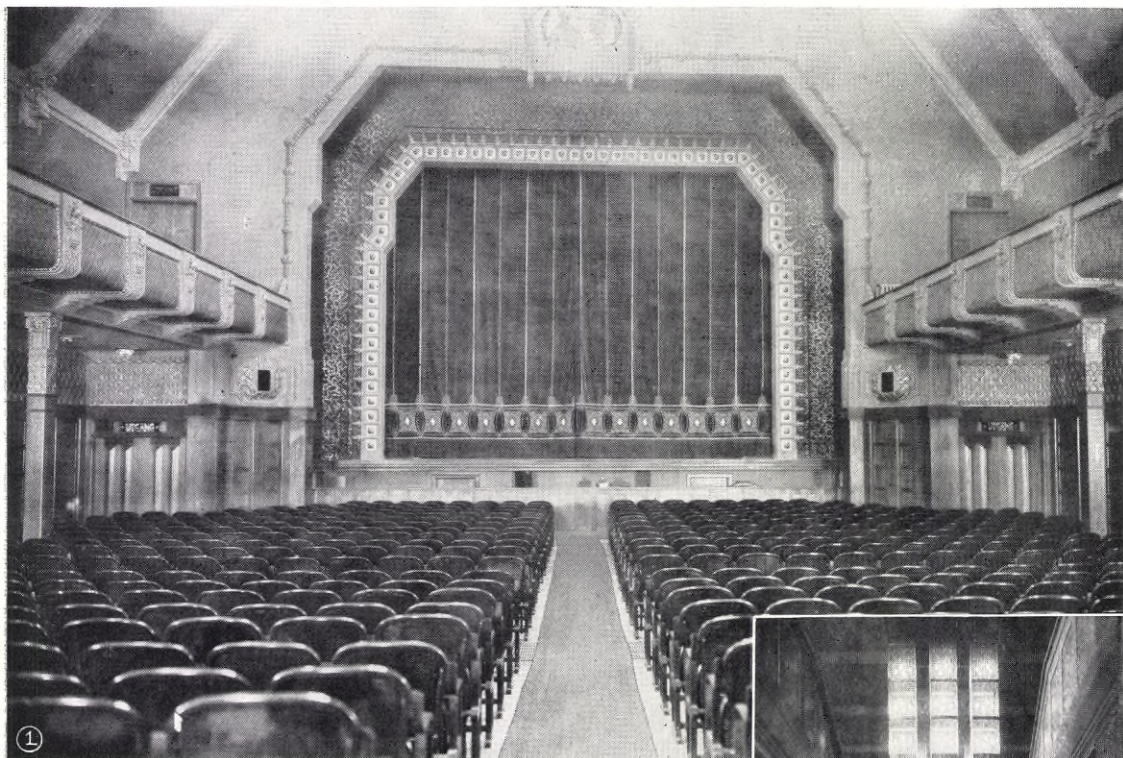
Göran stod ett stycke från Sara och betraktade henne med förakt. Den vanmäktiga vreden kokade i hans bröst, han kunde ej få fram ett ord.

— Göran! ropade Sara, tummande sin tioöring. Göran är så konstig, fortsatte hon, när han ej svarade. Nu går vi och handlar, kom!

— Du är dum! svarade han med gnistrande ögon. Ät själf dina usla karameller!

Och han gick sin väg, vände om gathörnet, sprang ett stycke utan mål. Det bultade i bröstet. Plötsligt kände han en vild lust att gråta och smög därför in i närmaste port. Ingen människa såg honom där, och han ställde sig vid väggen och grät mot ärmen. En olycklig människa, sju år i denna vackra aprilmanad, och klädd i blå sjömansblus.

O ni barnets heliga, brännande tårar, som strömmen så rikligt, att källorna ha förtorkats, när de senare behöfvas för de vuxnas kval!



①

②

③

④

1. TEATERSALONGEN. — 2. DEN MAGNIFIKA MARMOR-ENTRÉN, med en glimt af en vänthall. — 3. MARMORTRAPPAN TILL BALKONGEN. Öfvest synes en af de två stora kristallkronorna i salongen. — 4. EN ANNAN VÄNTHALL.

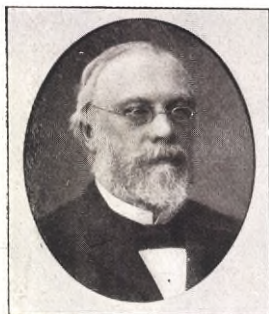
Biografkonsten har ovedersägligen gått framåt med stora steg och gjort betydande landvinningar. Och med denna utveckling af själfva den inre konsten har själfallet följt kraf på äfven ett värdigare yttre omhölje än hvad hittills har anslagits åt denna förlustelsegren. Det är Göteborg som äran tillkommer att ha tagit steget mot storstilade lokal-anordningar fullt ut, och den sedan länge populära biografteatern *Cosmorama* därstädes har genom om- och tillbyggnader inredt åt sig och allmänheten en lokal som i och för sig är en sevärdhet. H. 8. D:s utrymme medger ej ingående beskrifningar, och i öfrigt tala våra bilder för sig själfva.

Foto. Lindholm, Chg.

Klische: Bengt SV/varsparra.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

* Data å nästa sida.



A. B. HAY.
F. d. Disponent. — Jönköping.
80 år 7 Jan.*



Å. H. HAMMARSKJÖLD.
Godsegare. F. d. Statsråd.
Tuna. 70 år 20 Jan.*



K. A. STAAFF.
Advokat F. d. Statsminister.
Stockholm. 55 år 21 Jan.*



L. A. W. RYDIN.
Regeringsråd. — Stockholm.
50 år 22 Jan.*



A. WECKMAN.
Direktör. — Kutrineholm.
75 år 21 Jan.*



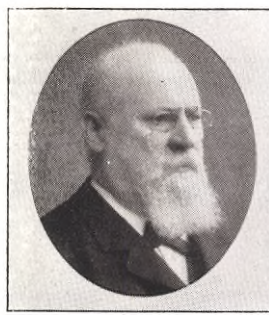
A. L. APELSTAM.
Direktör. — Halmstad.
60 år 6 Jan.*



W. SONESSON.
Grosshandlande. — Malmö.
60 år 18 Jan.*



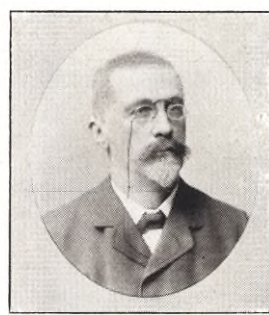
K. G. GRANBERG.
Konsul. Direktör. — Stockholm.
50 år 12 Jan.*



A. LYTTKENS.
F. d. Byråchef. — Stockholm.
70 år 14 Jan.*



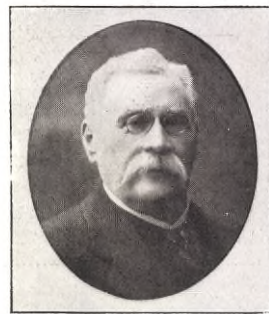
A. V. BÄCKLUND.
Professor. — Lund.
70 år 11 Jan.*



F. B. H. SANTESSON.
Bandirektör. — Luleå.
65 år 8 Jan.



C. J. SVAHQVIST.
Pianofabrikant. — Stockholm.
50 år 9 Jan.



C. J. A. HASSELGREN.
Borgmästare. — Kungälv.
70 år 19 Jan.*



G. M. RAMEL.
Frih. Kammarherre. — Åsum.
65 år 5 Jan.



N. E. PERSONNE.
Premieraktör. — Stockholm.
65 år 15 Jan.*



J. R. V. BJÖRNSTRÖM.
Kansliråd. — Stockholm.
50 år 6 Jan.*

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

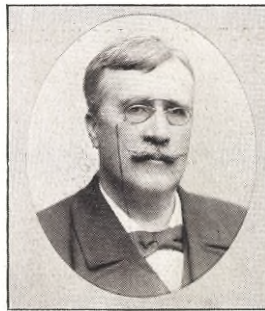
* Data här nedan.



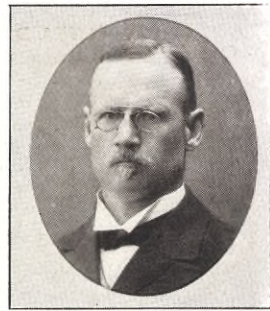
S. A. HERMELIN †.
Friherre. Godseg. — Gripenberg. F. 18. † 9 Jan*



F. PETERSSON †.
Sparbanksdir. Komm.-man. Nässjö. F. 45. † 17 Dec.



C. H. CHRISTIERNSSON †.
Intendent. Författare. — Lund. F. 45. † 9 Jan.*



E. ANDER †.
Redaktör. — Göteborg. F. 55. † 14 Jan.*



C. A. EKSTEDT †.
F. d. Kontr.-prost. — Upsala. F. 33. † 12 Jan.*



C. H. RAMSTEN †.
Kommandörkapten. — Malmö. F. 42. † 31 Dec*



O. W. BERGSTRÖM †.
Kapten. — Stockholm. F. 50. † 4 Jan*



G. H. FORSSNER †.
Professor. — Upsala. F. 76. † 12 Jan.*

BERNHARD HAY. Afg. fr. Göteborgs handelsinst. 53, anst. v. Jönköpings tändsticksfabr. s. å, dess disponent 63—98. Godsegare, kommunalordf., landstingsman. En af svenska industriens mest framträdande personligheter inom senare tider. Biografi o. helsid.-portr. årg. VI: 17.

HUGO HAMMARSKJÖLD. Stud.-ex. 63, elev v. Fria konst. akad. (arkitektid.) 63—69. Eger tills. m. sönerna Tuna gods i Kalmar län. Vice ordf. i eller ordf. i styr. i länets norra hushålln.-sällskap 99—07, hedersled. 09. Led. af styr. i Hultsfred—Vesterviks jernv. sedan 82, ordf. 1900. Mångårig led. af landstinget, v. ordf. 97—01 o. 04—05, ordf. sedan 10. Led. af Riksd. A. K. 94—96 o. 03—08, af F. K. sedan 09. Statsråd o. chef i Eckles.-dep. 06—09. Biografi o. helsid.-portr. årg. VII: 19.

KARL STAAFF. Stud.-ex. 79, fil. kand. 84, hojr.-ex. 88, v. häradshöfding 92, delegare i firman Advokaterna Staaif & Lidfors i Stockholm 1900. Konsult statsråd 05, statsminister o. chef i Just.-dep. 05—06, ånyo statsminister 11—febr. 1914. Det frisinnade partiets ledare en samtida svensk politik o. Riksdagens mest framträdande personligheter. Biografier o. porträtt återfinnas v. ett flertal olika tillfällen i H. 8. D.

AXEL RYDIN. Stud.-ex. 84, afg.-ex. fr. Tekn. högsk. 89, assist. v. Telegrafverket 91, bitr. ingenjör o. förestånd. i centraltelefonstat. i Örebro 93, t.-f. chef i. Telegr.-styr. linjebvra 02, byråchef i. Telegr.-styr. s. å, gen.-direktörens i. Telegr.-verket ställföreträdare 07—09; regeringsråd sedan 09. Ordf. i dir. 06. Telegr.-verkets pens.-anst. 05, led. eller ordf. i ett flertal komm.

ADOLF WECKMAN. Direktör i Sv. varuförsäkringsbolaget, Katrineholm. Led. af municipalfullm., ordf. i styr. i. epidemijukk. F. d. landstingsman. Led. af Riksd. A. K. 82—84.

ANDERS APELSTAM. Idkade tidigare grosshandelsrörelse i Halmstad. Led. af stadsfullm. sedan 75, dess ordf. sedan 04. Styr. ordf. i handelsfören. v. ordf. i styr. i. A.-b. Göteborgs banks aid.-kontor, v. ordf. i styr. i. Vesta Centralbanans jernv. a.-b. Led. af landstinget sedan 79, ordf. sedan 08. Led. af Riksd. A. K. 97—01, af F. K. 01—05.

WILHELM SONESSON. Anst. å Carl Holmbergs mek. verkstads kontor i Lund 74, delegare 85—92, startade sistn. år jente N Winkler den maskinaffär i Malmö som under firma Wilh. Sonesson & Co. — numera a.-b. — är känd som en af Nordens största och mest ansedda. — Öfver tog 93 den idylliska Sonessonska fäderngården Stockamöllan, hvilken Sonessons verksamhetslust med hjälp af gårdens rika naturtillgångar förvandlat till ett industrisamhälle af respektabla dimensioner.

KARL GRANBERG. Startade Granbergs konstindustri a.-b. 96, dess verkst. dir. Led. af Stockholms handelskammare. Cubansk konsul 04.

AUGUST LYTTKENS. Atg. fr. Alnarps landbr.-inst. 66, var under en följd af år förvaltare o. arrendator samt blef 76 föreståndare f. den första svenska frökontrollanstalten på Nydala. Har sedermera verkat i frökontrollens utveckling. På sin tid sekr. i Hallands läns hushålln.-sällskap, styr.-led. i Svalöfs utsädesfören. m. m. Kallad t. landbruksinspektör o. byråchef h. Landtr.-styr. 93, Aisk. 13. Ordf. i styr. f. o. hedersled. af Sv. pomolog. fören., i Landbruksklubben i Stockholm, m. m.

VICTOR BÄCKLUND. Stud.-ex. 61, fil. dr. o. docent i astronomi v. Lunds univ. 68, e. o. prof. i mek. o. matem. fysik 78, prof i fysik 1900—10. Rektor v. Lunds univ. 07—09. Biografi o. helsid.-portr. årg. VIII: 27.

CARL JOHAN SVAHNQVIST. Grundl. o. inneh. af den bekanta pianofabrik i Stockholm som bär hans namn. Har egnat ett framgångsrikt intresse o. arbete åt sjelfhjälpsverksamheten, mångårig ordf. i "De ungas förbund" samt inom sällskapet "Barnavännerna" hvars ordf. han är; skapare af "Jullaggekolonien".

ADOLF HASSELGREN. Stud.-ex. 62, hojr.-ex. 69, t. rådman i Lund 73—78, stadsfogde der 79, borgmästare i Kungsbacka sedan 80. Led af landstinget 06—09. Ordf. i styr. i. sparbanken 87—94.

NILS PERSONNE. Stud.-ex. 69, jur. fil. pr. ex. v. Upsala univ. 70. Debuterade å K. Dram. teatern i Stockholm 76 o. har med endast kortare afbrott tillhört samma scen alltsedan dess; premieraktör 86, förste regissör 85—92. Styr.-led. i Dramat. o. musik. artisternas pens.-fören. 85—91, i Kungl. teaterns pens.-inr. 88—91, i Artisternas o. litteratörernas pens.-fören. sedan 89. Led. af nämnd. i Sceniska artisternas understödfond sedan 98. Medstiftare o. styr.-led. i Sv. teaterhistoriska samfund 12. Hedersled. af Sv. teaterförbundet 13. Har under en lång följd af år varit en af våra yppersta svenska karaktärsskådespelare. Biografier o. porträtt i årg. I: 16 o. III: 8.

JOHAN BJÖRNSTRÖM. Stud.-ex. 83, hojr.-ex. 90, v. häradshöfd. 93, omb.-man i V. o. V. byggn.-styr. 1900, auditör i F. Svea art.-reg. 02, kansl.-sekr. 05, föredragande i regeringsrätten 09, kansliråd o. byråchef i Civildep. s. å. Sekr. i landtpolis-komm.; led. af styr. i. Kohlsva jern. a.-b.

AXEL HERMELIN †. Stud.-ex. 36, idkade under någon tid studier vid Upsala univ. men egnade sig därefter helt åt skötelsen af sina stora fideikommiss och egendomar, särskildt fädernegodset Gripenberg der han var bosatt. Åtnjöt anseende som en af vårt lands störste och driftigaste jordrotter.

HENRIK CHRISTIERNSSON †. Elev v. K. Teatern 66, skådespelare der 70—85, lärare i deklamation i teaterns elevskola 77—85, dess förestånd. 81, s. å sceninstruktör o. regissör f. skådespelet, intendent i F. K. Teatern 83. Under en följd af år medinneh. af Djurgårdsteatern samt dir. i Södra teatern i Stockholm. Scenintendent v. Dram. teatern 96—01. Senare regissör h. Alb. Ranit. Som dramatisk författare har C. skrivit åttiofå skådespel, komedier och lustspel af värde och som vunnit Letydande framgångar, äfven å utlandets scener. Vi erinra om "Gurli", "Castor och Pollux", sagospelet "Per Svinaherde", "Ungdom" m. fl.

EMIL ANDER †. Stud.-ex. 77, egnade sig åt lärareverksamhet men öfvergick 84 t. dagspressen. Redaktör i Göteborgs Morgonpost 01—13.

AXEL EKSTEDT †. Stud.-ex. 50, fil. dr. 57, teol. kand. o. prestv. 61. Domkyrkoicepastor i Upsala 63—70, kyrkoherde i Skee, Strömstad och Tjärnö 70—11. Kontr.-prost 84—11, inspektör i Strömstads allm. lärov. 71—05. Preses v. prestmötet i Göteborg 78. Teol. dr. 03, jubeldr. 07. Sedan åskedet 11 bosatt i Upsala. På sin tid Landstingsman samt led. af Riksd. F. K. 79—81.

HENRIK RAMSTEN †. Sek.-löjtn. v. Flott 60, lotslöjtn. i Landskrona 70, lotskapt. o. chef i Malmö 81, kommandörkapt. 2 gr. i Flott, 02, chef i. Södra lotsdistr. 05—09, skeppsmät.-koatr. i Malmö sedan 75. Led. af dir. 06. Malmö navigationsskola 72, ordf. 09. Initiativtagare t. o. verkst. dir. i Malmö bogser.-a.-b. 72—14.

AMERIKANSK MILITÄRKOMMISSION I TYSKLAND. I Berlin har inträffat en kommission af amerikanska officerare hvilken har till ändamål att undersöka förhållandena i Tyskland f. n. samt däröfver afgifva rapport.

Bilden till höger.

SONSÖNER TILL DEN STORE GARIBALDI FALLNA I KRIGET.



Kliche: Öfverste SUFERNBERG.

Efter fotografier.

I det nu pågående kriget deltagar på fransk sida äfven en trupp italienska frivilliga, hvilken bland sig räknar sex bröder Garibaldi, sonsöner till Italiens betriare. Två af dem *Bruno* och *Constante Garibaldi* hafva i dagarne stupat under de i Argonnernskogen utkämpade förbittrade striden. Den äldste

af bröderna öfverstelöjtnant *Guiseppe Garibaldi* innehar kommandot öfver truppen hvilken sorterar under den franska främlingslegionen. Den franske krigsministern Müllerand, har sändt de stupades fader, öfverste Garibaldi, ett telegram, hvori han uttalar sin beundran för de två fallna hjältarne.

OTTO BERGSTRÖM †. U-löjtn v. Uplands inf.-reg. 74, kapt. 91, i res. 04. Tf. krigsarkivarie 83-87. Utg. tillsammans med greve F. U. Wrangel fortsätn. o. kompl. af Svenska Adelsns Ättartallor. Krigshistorisk författare, genealog

GUNNAR FORSSNER †. Stud.-ex. 93, med. dr. 04, docent i experimentell patologi v. Lunds univ. 04-05, docent i allm. patologi v. Karol. inst. 05-09, klinisk laborator v. Karol. inst. '09-11, professor i pediatrik o. prakt. medicin v. Upsala univ. sedan 11. Öfverläkare v. Konneby brunn somrarne sedan 08.

VÄRLDSKRIGET.

Världskrigets *tjugofjärde* vecka har utmärkts af växlande framgångar för de båda krigförande parterna, med till synes öfvervikt under de sista dagarne för de tyska vapnen.

Vid veckans ingång såg det närmast ut, som om turkarnes dubbelnederlag i *Kaukasus* betydte en afgörande rysk seger. Förlusten af den armékar, som förintades vid Sarikamysj, innebar nämligen i förhållande till den styrka Turkiet kan uppställa en större kraftminskning än hvad någon annan af de krigförande under världskrigets gång måst vidkännas. Emellertid ingick de närmaste dagarne underrättelse, att turkarne återtagit en kraftig offensiv i trakten af Karaorgan, en offensiv, som utvecklade sig till ett nytt flera dagars slag, hvars utgång, då detta skrives, ännu icke är känd. Där emot ha ryssarne vunnit ännu en seger längre österut vid Olty. Å andra sidan ryckte turkarne framåt i den af ryssarne besatta persiska provinsen Aserbeidjan. Ryssarne gjorde härvid kanske ej utan skäl gällande, att de med hänsyn till huvudoperationerna i Kaukasus frivilligt utrymt en del af dessa sina ställningar på persiskt område.

De ryska framgångarne mot turkarne äfvensom Bukowinas besättande gafvo ny fart åt ryktena om Rumäniens (och Bulgariens?) snara uppträdande på ententemakternas sida. Att Rumänien kastar långtände blickar på de 3 mill. rumäner, som äro bo-

satta i det möjligen snart för en rysk invasion utsatta Siebenbürgen, kan icke betviflas; och stode Balkans kristna stater eniga, borde det vara en jämförelsevis riskfri och i händelse af framgång tacksam uppgift att förena sig med Ryssland om en delning af de österrikiska och turkiska ariven — om icke Tyskland funnes. Österrikisk-ungerske utrikesministerns, greve Berchtholds afgång och ersättande med ungraren, frih. Stephan Burian, just vid denna tidpunkt gaf anledning till hvarjehanda kannstöperier. Hvad som verkligen kan ligga under detta ministerskifte, är tills vidare omöjligt att säga. Men gifvetvis är det icke utan betydelse, att det är en ungrare, i hvars hand den diplomatiska ledningen ligger, just då Ungern står inför utsikten att bli den af kriget företrädesvis drabbade delen af dubbelmonarkien.

Om man därefter vänder sig till den *östra* krigsskådeplatsen, synes det, som om här allt stått i hufvudsak stilla. De tyska angreppen vid Ravka tyckas lika litet som de ryska vid Nida och Duna-jecha leda till några resultat. Endast i norr förefaller det, som en förändring inträdt, i det ryssarne här — norr om Weichsel och i Ostpreussen — åter öppnat offensiven. I Ostpreussen ha de åter börjat visa sig i trakten af det masuriska sjöområdet: ett ryskt anfall har tillbakaslagits af tyskarne öster om Lötzen, som är beläget vid den största af sjöarne. I norra Polen har tyskt kavalleri dragit sig tillbaka för de ryska förtrupperna, som därefter besatt staden Serpez, 6 mil sydväst om Mlava och 4 mil norr om Plozk. Från Warschau meddelas, att det senaste tyska luftbombardemanget öfver staden förorsakat oerhörda skador. Bl. a. ha bomberna framkallat eld i petroleumförråden.

Med mera intresse än på länge har man följt händelsernas utveckling på den *vestra* krigsskådeplatsen.

NYA BILDER FRÅN UPPRORET I SYDAFRIKA.



Efter fotografier.

GENERAL BOTHA LEDANDE KRIGSOPERATIONERNA MOT DE UPPRORISKA. — ENGLSKA FLAGGAN HISSAS ÅNYO Å KEIMAS.

Klick: Ken. A. -H. Bengt Sigversson, Sthm - 600

Först kom underrättelse, att fransmännen eröfrat byn Burnhaupt le Haut i Elsass; strax efteråt mälde, att tyskarne återtagit den. Den öppenheten, hvarmed fransmännen erkände detta, gaf ökad förtroende åt deras uppgifter, att de i öfrigt haft framgångar med undantag möjligen för i Argonnerna. Särskildt framträdde fransmännens öfvervikt vid Soissons. Emellertid synas, kanske just på grund af dessa franska framgångar, tyskarne nu ha riktat ökad uppmärksamhet åt västfronten. Den 13 januari rapporterade deras stora högkvarter, att häftiga artilleristrider utkämpats i trakten af Nieuport, som haft till påföljd, att fransmännen utrymt sina skyttegravar vid Palingsbrug, en förstad till Nieuport. De den 12 företagna resultatlösa franska angreppen på höjderna vid Crouy hade följts af ett tyskt motangrepp, som slöt med fiendens nederlag och rensning af höjderna nordost om Coiffy och norr om Crouy. Något senare kom meddelande, att fransmännen måst utrymma höjderna vid Vrigny, en by en mil nordost om Soissons och 1/2 mil norr om Aisne-floden. Striderna syntes ha varit mycket förlustbringande; tyskarne uppgäfv, att fransmännen

under dessa drabbningar förlorat mer än 3,000 man i fångar. Kampen fortsattes emellertid af tyskarne med mycken energi och den 15 kunde stora högkvarteret rapportera, att norra stranden af Aisne nordost om Soissons blifvit eröfrad från fransmännen. Fångantalet hade stigit till 5,200, de franska förlusterna på slagfältet uppgingo till mellan 4- och 5,000 man.

Det betydelsefulla i denna tyska seger ligger däri, att tyskarne nu kommit fram till den stora härvägen mellan Chalons och Verdun. Att kejsar Wilhelm personligen infunnit sig i närheten af slagfältet, tyder liksom själfva rapportens affattning på, att man tillägger framgången särskild vikt. Skall den måhända innebära inledningen till ett definitivt tyskt genombrott?

Säkert är detta väl i alla händelser icke. Dels ha tyskarne en gång förr stått vid Aisne — de tillbakadrefvos då af engelsmännen — dels ligger det naturligtvis något i fransmännens anmärkning, att de måst draga sig tillbaka, emedan den af den rägniga väderleken svällande Aisne hotade att förstöra deras förbindelser öfver floden.

Samtidigt rapporterade fransmännen, att de ryckt fram i Belgien och med bajonetten tagit de fiendliga ställningarna norr om Arras, och engelsmännen, att deras trupper efter en glänsande strid eröfrat tyskarnes ställningar i närheten af La Bassée.

Med spänning motser man händelsernas vidare utveckling, helst det af många tecken att döma icke kan vara tviivelaktigt, att krigströttheten börjar göra sig gällande hos alla de krigförande folken.

*

Kriget i Sydafrika synes förlöpa med fortsatt framgång för de under general Bothas befäl stående sydafrikanska regeringstrupperna. Sedan den af boergeneralerna de Wet, Beyers och öfverste Maritz ledda upprorsrörelsen kväfts, har Botha nu vänt sina vapen mot tyska Sydvästafrika och där vunnit en del framgångar.

INNEHÅLL:

Öfveringenjör Ivar Svedberg (biografi och helsidesporträtt). — Riksdagens öppnande. — General Hemming Gadu †. — Skulptören Sidney Gibson utställer i Göteborg. — Utrikesministerskiftet i Österrike-Ungern — Jordbäfningkatastrof i Italien. — Världskriget i ord och bild. — Nytt biografpalais i Göteborg. — Bilder till den svenska och utländska dagskrönikan. — Veckans porträttgalleri. — "Oförrätter", ber. af Anders Österling.



SLOTTET I DET FULLSTÄNDIGT ÖDELAGDA AVEZZANO.

SORA, fullständigt förstörd.

Vi återgifva dessa två bilder, i präst-ögonblicket ankomna från Italien. Fotografier tagna under eller efter de fasanfulla katastroferna, kunna först komma senare, om de öfverhufvud fotograferats.



En jordbäfningskatastrof af fruktansvärd omfattning har hemsökt Italien, spridande död och fördärl öfver vidsträckt landområden. Den 13 jan. kl. 7.⁵⁹ på morgonen inträffade i trakten mellan Rom och Neapel ett våldsamt jordskalv af vägformig natur och gående i riktning från öster till väster. Under de korta ögonblick, 15—20 sekunder det varade, åstadkom det en fasanfull fördöelse, städer och byar jämnades med jorden och i tusental begravdes dess inneväpnare under de sammanstörtande byggnaderna. Påföljande dag inträffade nya jordskalv hvilka ytterligare ökade katastrofens omfång. I Fusinodistriktet, hvilket synes hafva varit centrum för jord-

bäfnigen, ligga ett tiugotal små städer fullständigt i ruiner, under det andra närbelägna platser, ehuru äfven de hemsökta af olyckan, sluppit något lindrigare undan. Äfven i Rom och dess närmaste grannsamhällen har jordskalvvet åstedkommit en del skador å enskilda och offentliga byggnader. Bland de hårdast drabbade städerna är Avezzano, som nu utgör en enda ruinhög. Af dess 11.279 inneväpnare beräknas endast ett fåtal eller 800 personer hafva med lifvet undsluppit olyckan. I Pescina ha 5.000 människor omkommit, i Celano 4.000 och i Sora likaledes flera tusen. Man anslår i sin helhet de döda- des antal till 30.000 och de skadades till 80.000.



DAR-ES-SALAAM, HAMNSTADEN I TYSKA OSTAFRIKA, bombarderad af engelska krigsfartyg. (Text å sid 262).

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan särskildt medgifvande förbjudes vid laga påföljd.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI. GÖTEBORG.